

1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες

Αρ. 1 (2021)

Τόμος Πρακτικών 1ο Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο "Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες: Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις – Αντιλήψεις – Σενάρια – Προοπτικές – Προτάσεις

Η Εποχή Του Covid-19 και η Εξ Αποστάσεως Διδασκαλία στην Προσχολική Αγωγή

Στυλιανή Μπούρα

doi: [10.12681/online-edu.3258](https://doi.org/10.12681/online-edu.3258)

Η Εποχή Του Covid-19 και η Εξ Αποστάσεως Διδασκαλία στην Προσχολική Αγωγή

Στυλιανή Μπούρα
stellampoura@gmail.com
Νηπιαγωγός (ΠΕ60)

Περίληψη

Η εργασία μέσω των βιβλιογραφικών αναφορών και της έρευνας αποτελεί μια μελέτη περίπτωσης Νηπιαγωγείου στην περιοχή της Θεσσαλίας που απαριθμεί πάνω από 100 μαθητές. Αναδεικνύει την επιθυμία αλλά και τη δυνατότητα εφαρμογής τόσο της σύγχρονης όσο και της ασύγχρονης διδασκαλίας στην προσχολική ηλικία. Λόγω του ιδιαίτερου της ηλικίας αυτής θα φανεί κατά πόσο η εξ αποστάσεως διδασκαλία συνιστά το πλέον πρόσφορο εργαλείο για να διατηρήσουν οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί την επαφή τους με την εκπαιδευτική διαδικασία σε έκτακτες συνθήκες όπως αυτές που βιώνει η χώρα μας (Covid-19). Παρουσιάζεται το κατά πόσο ο/η Διευθυντής/ντρια σχολικής μονάδας μπορεί να εμπνεύσει, να καθοδηγήσει αλλά και να οργανώσει τους εκπαιδευτικούς για την εφαρμογή της εξ αποστάσεως διδασκαλίας όταν το τεχνολογικό επίπεδο γνώσεων των εκπαιδευτικών παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις. Σκοπός της έρευνας είναι να αναδείξει όχι μόνο την επιθυμία των γονέων αλλά και τη δυνατότητα υλοποίησης από πλευράς τους της εξ αποστάσεως διδασκαλίας

Λέξεις κλειδιά: Σύγχρονη, Ασύγχρονη, Προσχολική Ηλικία

Εισαγωγή

Καθώς βαδίζουμε από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα τα παιδιά προσχολικής ηλικίας έρχονται σε επαφή με τα τεχνολογικά επιτεύγματα σε καθημερινή βάση πολύ πριν τον ερχομό τους στο Νηπιαγωγείο. Ο μεγαλύτερος αριθμός παιδιών, χρησιμοποιεί και χειρίζεται τα κινητά τηλέφωνα των γονέων του, χρησιμοποιεί με ανεξάρτητο τρόπο το κοντρόλ της τηλεόρασης, κάποιες οικιακές συσκευές όπως ο φούρνος μικροκυμάτων, το μηχάνημα των αναλήψεων στην τράπεζα... Στα περισσότερα σπίτια υπάρχει σύγχρονο κινητό με πρόσβαση στο διαδίκτυο αλλά ακόμη και στην περίπτωση που στο σπίτι δεν υπάρχει ηλεκτρονικός υπολογιστής τα παιδιά αυτής της ηλικίας έρχονται σε πολύ συχνή επαφή με τα τεχνολογικά επιτεύγματα. Παρατηρούν τους υπαλλήλους στους εργασιακούς χώρους που επισκέπτονται με τους γονείς τους, ή βλέπουν και τους ίδιους τους γονείς στο εργασιακό χώρο τους να χρησιμοποιούν υπολογιστή. Παρατηρούν όμως και στο σούπερ μάρκετ τους υπαλλήλους να περνούν τις ετικέτες που αναγράφουν τους κωδικούς και τις τιμές των προς πώληση προϊόντων, από την επιφάνεια του σαρωτή, ενώ ταυτόχρονα ακούγεται ένας ήχος και στην οθόνη της υπολογιστικής μηχανής αναγράφεται η τιμή του προϊόντος. Οι εμπειρίες τους που είναι άμεσα συνδεδεμένες με αυτοματισμούς και προγραμματισμούς, καθώς και είναι αρκετά εξοικειωμένα με συσκευές που έχουν μικροεπεξεργαστές.

Μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων πχ. Teachers4Europe, etwinning, erasmus.. τα νήπια στο χώρο του σχολείου έρχονται σε επαφή με εξ αποστάσεως δράσεις αφού αλληλεπιδρούν με παιδιά άλλων Ευρωπαϊκών χωρών. Το νηπιαγωγείο μη αγνοώντας την πραγματικότητα της καθημερινότητας των παιδιών, προσπαθεί να αξιοποιήσει τις εμπειρίες που έχουν βιωματικά αφομοιώσει από το περιβάλλον τους, καθώς και τις δεξιότητες που έχουν ήδη κατακτήσει. Προσπαθεί να εισάγει τα παιδιά σε πολιτισμικές πρακτικές που

συνδέονται άμεσα με τις νέες τεχνολογίες. Σε πολλές τάξεις των σημερινών νηπιαγωγείων υπάρχουν υπολογιστές και άλλες ηλεκτρονικές συσκευές και πολλά από τα παιδιά τους χρησιμοποιούν με άνεση, ανάλογα βέβαια και με το ερέθισμα που δίνεται από τον/την εκπαιδευτικό της τάξης. Αν χρησιμοποιηθεί σε ένα κατάλληλα οργανωμένο μαθησιακό περιβάλλον, ενώ ταυτόχρονα έχουμε και έναν ενημερωμένο εκπαιδευτικό τάξης,

- τότε ο ηλεκτρονικός υπολογιστής ενθαρρύνει τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των παιδιών,
- προωθεί την κοινωνικοποίησή τους αφού τις περισσότερες φορές μπορούν να δουλέψουν δύο ή τρία μαζί. (Clemens et al, 1993).
- Συντελεί στην ανάπτυξη της ικανότητας επίλυσης των προβλημάτων τους,
- ενώ ταυτόχρονα ενισχύει την ευελιξία της σκέψης και της δημιουργικότητας (Blatchford & Whitebread, 2003).
- Εμπλουτίζει το λεξιλόγιό τους και ταυτόχρονα τους φέρνει σε επαφή με τη ξένη γλώσσα (κυρίως των αγγλικών) με τρόπο ευχάριστο και αβίαστο
- Δίνεται η ευκαιρία ανάπτυξης προφορικής επικοινωνίας υψηλού επιπέδου, σε σχέση με την προφορική επικοινωνία που αναπτύσσεται όταν εμπλέκονται σε πιο παραδοσιακές δραστηριότητες (Sijaj-Blatchford and Macleod-Brudenell, 2003).

Τίθεται όμως το ερώτημα: Τι μπορούν να καταφέρουν τα παιδιά της ηλικίας των 4-6 με τις νέες τεχνολογίες μέσα σε μια εικονική τάξη νηπιαγωγείου κατά την εφαρμογή της εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

Μπορούν :

- Να αναπτύξουν την ευκαιρία συζήτησης σχετικά με τις δυνατότητες του υπολογιστή
- Να ενημερωθούν για τα μέρη και τις περιφερειακές συσκευές των υπολογιστών πχ. κεντρική μονάδα, οθόνη, ποντίκι, εκτυπωτής, σαρωτής... και για τον τρόπο λειτουργίας τους
- Να αναπτύξουν την αυτονομία τους παίρνοντας πρωτοβουλίες, λαμβάνοντας αποφάσεις, επιλύοντας προβλήματα, αλληλεπιδρώντας όχι μόνο μεταξύ τους αλλά και με τον υπολογιστή
- Να μάθουν να πειραματίζονται, να παρατηρούν, ενώ ταυτόχρονα θα εκπαιδευτούν στο να ελέγχουν το αποτέλεσμα άμεσα. Ερευνητές έχουν παρατηρήσει ότι όταν τα παιδιά χρησιμοποιούν τα ηλεκτρονικά παιχνίδια πειραματίζονται συχνά πιέζοντας επίτηδες το λάθος πλήκτρο προκειμένου να ανακαλύψουν τα επακόλουθα της λάθος ενέργειάς τους (Siraj-Blatchford and Whitebread, 2003)
- Να εξελίξουν τις γνώσεις τους, τις ικανότητες αλλά και τις δεξιότητές τους με τις υπόλοιπες γνωστικές περιοχές
- Να εκπαιδευτούν στην εφαρμογή οδηγιών, την τήρηση κανόνων, την ικανότητα ταξινόμησης αφού θα πρέπει να ενεργούν με κάποια σειρά...
- Να αναπτύξουν την λεπτή τους κινητικότητα καθώς θα κινούν τον κέρσορα, προκρίμενο να γράψουν, να σχεδιάσουν, να αντιγράψουν, να επικολλήσουν, να επιλέξουν...
- Να ενισχύσουν την παρατηρητικότητά τους καθώς με προσοχή θα πρέπει να παρακολουθούν την οθόνη
- Να κατανοήσουν τη σχέση ανάμεσα στο αίτιο και το αποτέλεσμα, καθώς θα αντιλαμβάνονται ότι το κάθε «κλικ» σε συνδυασμό με το «ποντίκι» μπορεί να πραγματοποιήσει διάφορες ενέργειες όπως η αλλαγή γραμματοσειράς,

χρωμάτων, σμίκρυνση και μεγέθυνση εικόνας, διαγραφή... (Οδηγός Νηπιαγωγού, 2016).

Στο χώρο της εκπαίδευσης σε διεθνές επίπεδο ο ηλεκτρονικός υπολογιστής εισέρχεται σταδιακά το 1950 και ως μέσω διδασκαλίας χρησιμοποιείται 20 χρόνια αργότερα. Η χρήση τους δημιούργησε κατάλληλες συνθήκες τόσο για εξατομικευμένη εργασία όσο και για ενίσχυση της διδασκαλίας. Έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές χάρη της εξατομικευμένης μάθησης να υιοθετούν και να ελέγχουν τους δικούς τους ρυθμούς μάθησης (Μαστρογιάννης, 2011). Στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ήταν κάτι σαν μονόδρομος αφού τους επέτρεπε μέσω της φυσικής, της υποστηρικτικής αλλά και γνωστικής βοήθειας να κατανοούν καλύτερα τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα, μέσω των διαφόρων λογισμικών αλλά και του Διαδικτύου. Την τελευταία δεκαετία αναγνωρίστηκε η αξία τους ως ψηφιακά επιβοηθήματα για τα παιδιά Α.μ.Ε.Α. και εισέρχεται στην Ειδική Εκπαίδευση τόσο στις ειδικές τάξεις όσο και στα Τμήματα Ένταξης (Williams, et al, 2006). Οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και ορίζονται ένα στα πέντε παιδιά σχολικής ηλικίας στις αναπτυγμένες χώρες, αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στη μάθηση, οι οποίες μπορεί να οφείλονται σε κοινωνικούς, οικονομικούς και φυσικούς παράγοντες (OECD, 2007; UNESCO, 2006). Σύμφωνα με την UNESCO (2011), η εκπαίδευση των μαθητών στις ΤΠΕ αποτελεί ένα ανεκτίμητο εργαλείο για την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία, και για αυτό η πρόσβαση σε ψηφιακές υποδομές πρέπει να είναι και να παραμένει ένας διαχρονικός ισχυρός στόχος προκειμένου να επιτευχθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Η βελτίωση, αρκετών αναπτυξιακών αλλά και γνωστικών στόχων των μικρών ανάπηρων παιδιών, οφείλει πολλά στη συνδρομή των νέων τεχνολογιών (Judge, 2001). Χαρακτηριστικό είναι ότι στις μέρες μας σε πολλά Ειδικά Σχολεία αλλά και σε Τμήματα Ένταξης τα επίπεδα του μαθησιακού ενδιαφέροντος, της ιλαρότητας, του ενθουσιασμού που διακατέχει τα παιδιά, της προσήλωσης στο αντικείμενο που επεξεργάζονται αλλά και της παρακίνησης, θεωρούνται ως επακόλουθο της ένταξης των ΤΠΕ στην καθημερινή διδακτική διαδικασία, είναι πολύ αυξημένα σχετικά με παλαιότερα και την εφαρμογή παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας (Μαστρογιάννης και Αναστόπουλος, 2012).

Αλλαγή των ρόλων. Οδοιπορικό στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Η εποχή του COVID-19

Από τη στιγμή που με οποιαδήποτε τρόπο τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τα τεχνολογικά επιτεύγματα αξίζει να διερευνηθεί η συνολική αντίδραση και ανταπόκριση παιδιών και γονέων στην εφαρμογή της εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

Όταν αποφασίστηκε το κλείσιμο των σχολείων στις 11 Μαρτίου 2020 λόγω της ραγδαίας εξάπλωσης του Covid-19, με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας ορίζονται ως τρόποι επικοινωνίας τόσο η Σύγχρονη όσο και η Ασύγχρονη διδασκαλία.

Ως Ασύγχρονη ορίζεται εκείνη η διδασκαλία μέσω της οποίας ο/η μαθητής/τρια συνεργάζεται με τον εκπαιδευτικό του τμήματός του ή και άλλων τμημάτων σε διαφορετικό χρόνο από τη διαδικασία παράδοσης του μαθήματος ή δημιουργίας υλικού από τον εκπαιδευτικό, έχοντας πρόσβαση σε μαθησιακό υλικό και χρονοδιάγραμμα μελέτης μέσω διαδικτύου είτε σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες ή πλατφόρμες που παρέχονται από το Υπουργείο, είτε στην ιστοσελίδα του σχολείου, είτε μέσω email... Τα περισσότερα νηπιαγωγεία της χώρας ήδη διέθεταν ιστοσελίδα μέσω του ΠΣΔ, αλλά και όσα δεν διέθεταν αναγκάστηκαν μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα να υλοποιήσουν. Στο Νηπιαγωγείο που υλοποιείται η

Από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις-Αντιλήψεις-Σενάρια-Προοπτικές-Προτάσεις

έρευνα υπήρχε ήδη οργανωμένη ιστολόγιο (<https://blogs.sch.gr/13niplarislar/>) με το οποίο γονείς και παιδιά είχαν ένα βαθμό εξοικείωσης από τα προηγούμενα χρόνια. Αξίζει να σημειωθούν σε αυτό το σημείο ότι οι δυσκολίες που αναδύθηκαν (σε επίπεδο τμήματος) ήταν πολλές, λόγω των χαμηλού επιπέδου τεχνολογικών γνώσεων πολλών από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας, καθώς και της απότομης προσαρμογής στη νέα και καινοτόμο εκπαιδευτική διαδικασία. Η σχολική μονάδα απασχολεί 11 εκπαιδευτικούς και φοιτούν σε αυτή 106 νήπια-προνήπια. Η Δ/ντρια καθώς και οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας έπρεπε να ανταπεξέλθουν στη νέα μορφή της εκπαίδευσης και αυτό σίγουρα προκάλεσε ένα επιπρόσθετο άγχος. Από τις 11 εκπαιδευτικούς μόνο το 50% είχε από λίγες έως καλές τεχνολογικές γνώσεις. Η Δ/ντρια ως διαχειρίστρια του ιστολογίου προσπαθεί να ενισχύσει και να βελτιώσει τις γνώσεις των εκπαιδευτικών για την ολοκλήρωση της Ασύγχρονης διδασκαλίας.

Ως Σύγχρονη μορφή διδασκαλίας ορίζεται η απευθείας διδασκαλία και μετάδοση μαθήματος σε πραγματικό χρόνο από εκπαιδευτικό, μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας, σε μαθητές, που παρακολουθούν ζωντανά μέσω υπολογιστή, κινητού ή tablet. Στην πλατφόρμα μπορεί κανείς να συνδεθεί και διαδικτυακά αλλά και τηλεφωνικά.

Αναφορικά με τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση, το Υπουργείο διαθέτει σε όλα τα Νηπιαγωγεία της χώρας ειδικά διαμορφωμένη ψηφιακή πλατφόρμα για την πραγματοποίηση μαθημάτων, μέσω τηλεδιάσκεψης, από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς προς τους μαθητές τους με στόχο κυρίως τη διατήρηση της επαφής των μαθητών με τη μαθησιακή διαδικασία. Η κάθε σχολική μονάδα, μπορεί να προσαρμόσει την παρεχόμενη δυνατότητα εξ αποστάσεως διδασκαλίας στις υφιστάμενες ανάγκες της. Για το λόγο αυτό οι Δ/ντριες και οι Προϊστάμενοι/ες των Νηπιαγωγείων, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, διαμορφώνουν το πρόγραμμα για κάθε τμήμα. Οι Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου συμβάλλουν με τη σειρά τους στην παιδαγωγική υποστήριξη του εγχειρήματος.

Σύμφωνα με την ΥΠ. Του Υπουργείου Παιδείας σε ηλεκτρονικό μήνυμα με την επιλογή Activate αποστέλετε σε όλες τις νηπιαγωγούς ο ατομικός σύνδεσμος (link) εγκατάστασης της εφαρμογής Webex Meetings (ηλεκτρονική διεύθυνση webex_comm@webex.com). Απαραίτητη διευκρίνιση ότι στις σχολικές μονάδες των Νηπιαγωγείων δεν έχει τοποθετηθεί ποτέ εκπαιδευτικός Πληροφορικής ώστε να καθοδηγεί τους εκπαιδευτικούς σε αντίθεση με όλες τις υπόλοιπες εκπαιδευτικές βαθμίδες. Κατά συνέπεια ο/η Διευθυντής/τρια και ο Προϊστάμενος/η του Νηπιαγωγείου ορίζεται υπεύθυνος ομάδας υποστήριξης. Η Ομάδα Υποστήριξης αποτελείται από τον/την ίδιο/α και έναν εκπαιδευτικό με εξειδικευμένες ψηφιακές δεξιότητες (π.χ. επιμορφωτής Β' επιπέδου ΤΠΕ), που υποστηρίζει τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς του σχολείου και αποτελεί την πρώτη γραμμή υποστήριξης ενώ ταυτόχρονα καταγράφεται και στο myschool.

Τέλος ο/η Διευθυντής/τρια ή ο/η Προϊστάμενος/η του Νηπιαγωγείου αναλαμβάνει να συντονίσει την επικοινωνία του κάθε εκπαιδευτικού με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών, μετά από τη σχετική ενημέρωσή τους. Ο/η εκπαιδευτικός, με τη σειρά του, αποστέλλει το σύνδεσμο της προσωπικής του ψηφιακής τάξης στους γονείς/κηδεμόνες μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος π.χ. E-mail, messenger, WhatsApp, Viber, chat, κτλ.. Στους γονείς/κηδεμόνες αποστέλλονται οι απαραίτητες οδηγίες εγκατάστασης της εφαρμογής ώστε να μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους να συμμετάσχουν στην ψηφιακή τάξη του δασκάλου τους, πατώντας απλώς τον αντίστοιχο σύνδεσμο, χωρίς να απαιτείται η δημιουργία προσωπικού λογαριασμού στη συγκεκριμένη πλατφόρμα.

Η στάση εκπαιδευτικών και γονέων απέναντι στην εφαρμογή της Σύγχρονης Διδασκαλίας, πλατφόρμα Webex

Στο συγκεκριμένο σχολείο όπου γίνεται η μελέτη περίπτωσης η εφαρμογή της εξ αποστάσεως διδασκαλίας μέσω της εφαρμογής webex ήταν καθολική και από όλους τους εκπαιδευτικούς σε όλα τα τμήματα. Εφαρμόστηκε συνδυαστικά αλλά και ως επέκταση της σύγχρονης εκπαίδευσης που ήδη υλοποιούνταν από τις 11 Μαρτίου, την ημέρα ανακοίνωσης του κλεισίματος των σχολικών μονάδων λόγω του Covid-19.

Θεωρητική βάση των επιλογών μας για τη δόμηση της μάθησης μέσω διαδικτύου αποτέλεσαν όλες οι μορφές μάθησης οι οποίες αναπτύσσονται από την κινητοποίηση των μαθητών, την συνεργασία, την ύπαρξη στόχων, την οικοδόμηση νέας γνώσης μέσω της χρήσης τεχνολογικών εργαλείων.

Ενεργή μάθηση: Οι μαθητές θεωρούνται μη παθητικοί δέκτες πληροφοριών αλλά αντίθετα κινητοποιούνται και ανακαλύπτουν, επεξεργάζονται και εφαρμόζουν οι ίδιοι τη γνώση. Οι μαθητές αυτενεργούν και οδηγούνται στην ενεργή (ή ενεργητική) μάθηση (Γεωργανά, 2018).

Συνεργατική μάθηση: Όπου οι μαθητές ανακαλύπτουν νέες μαθησιακές εμπειρίες μέσα από την συνεργασία με συμμαθητές τους εντός και εκτός του σχολικού περιβάλλοντος καθώς και στο διαδίκτυο, επεξεργαζόμενοι τις πληροφορίες μέσα από ομάδες (Γεωργανά, 2018).

Εποικοδομητική μάθηση: Οι μαθητές μέσω της χρήσης τεχνολογικών εργαλείων συνδέουν τις νέες πληροφορίες με τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις. Οι νέες γνώσεις οικοδομούνται στην ουσία πάνω στις παλαιότερες, ενώ οι τελευταίες χρησιμεύουν ως βάσεις (Γεωργανά, 2018)

Ρεαλιστική μάθηση: Η χρήση της τεχνολογίας συνδέει τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες με τον έξω κόσμο προσδίδοντας τους αυθεντικότητα και συμβάλλοντας στην ρεαλιστική ή αυθεντική μάθηση (Γεωργανά, 2018).

Γνωσιοκεντρική μάθηση: Η τεχνολογία διευκολύνει να τεθούν στόχοι, να σχεδιαστούν δραστηριότητες, να καταγραφεί η πρόοδος και να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα της μάθησης σύμφωνα με συγκεκριμένους στόχους, καθώς και να καλλιεργηθούν μεταγνωστικές ικανότητες των παιδιών (Γεωργανά, 2018).

Σχεδιάστηκε η διδασκαλία στο Διαδίκτυο έχοντας στόχο να συμπεριλάβει μια ποικιλία μαθησιακών εμπειριών οι οποίες προάγουν την πολύπλευρη μάθηση και που ο εκπαιδευτικός δρα διευκολυντικά και διαμεσολαβητικά, ενώ οι μαθητές μαθαίνουν μέσω ενεργητικών τεχνικών (Flipped Learning Network, 2016). Η επιτυχία της ανεστραμμένης τάξης εξαρτάται από την προετοιμασία του εκπαιδευτικού και την οργάνωση της εκπαιδευτικής προσέγγισης. Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει οργανώσει σε πολύ καλό επίπεδο τη διδασκαλία του και να είναι ο ίδιος πολύ καλός γνώστης των εργαλείων της εφαρμογής που χρησιμοποιεί για την εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Μεθοδολογία της έρευνας

Εκπονήθηκε μία ποσοτική έρευνα με σκοπό να διερευνήσει τις απόψεις και στάσεις των Γονέων και Κηδεμόνων για την εξ αποστάσεως διδασκαλία μέσω webex, ενός νηπιαγωγείου στην Π.Ε. Λάρισας. Για να πραγματοποιηθεί η ποσοτική αυτή έρευνα δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο τύπου Likert, ένας γενικά αποδεκτός τύπος ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο περάστηκε στην φόρμα ερωτηματολογίων Google Forms και αφού συλλέχθηκαν τα ερευνητικά δεδομένα αναλύθηκαν με ποσοτική ανάλυση.

Ερευνητική διαδικασία: Προκειμένου να εκδηλωθεί αλλά και να αποδειχθεί η επιθυμία των γονέων καθώς και η διάθεση συμμετοχής τους στην εφαρμογή της σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας μέσω webex δόθηκε από τη Διευθύντρια του σχολείου μέσω email σε όλους τους

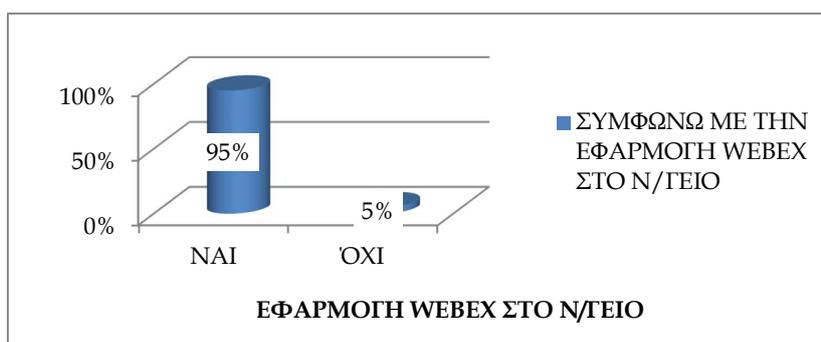
Από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις-Αντιλήψεις-Σενάρια-Προοπτικές-Προτάσεις

γονείς, φόρμα συμπλήρωσης Google Forms. Με τη συμπλήρωση της φόρμας δινόταν ταυτόχρονα και η συγκατάθεση των γονέων για την είσοδό τους στην εικονική τάξη. Στο νηπιαγωγείο φοιτούν 106 νήπια-προνήπια. Η φόρμα συμπληρώθηκε από 100 γονείς, οι υπόλοιποι 5 γονείς (σε έναν από τους γονείς αντιστοιχούν 2 παιδιά) δεν έδειξαν διάθεση επικοινωνίας σε καμία από τις μορφές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Εδώ συνυπολογίζουμε ότι όλοι ζούσαμε μια ιδιαίτερη περίοδο και η ψυχολογική κατάσταση δεν ήταν ίδια σε όλες τις οικογένειες. Όπως προαναφέρθηκε η μελέτη περίπτωσης αφορά Νηπιαγωγείο της περιοχής της Θεσσαλίας στη Λάρισα, που λειτουργεί ως 6/θέσιο σχολείο και απαρτίζεται από 106 μαθητές και 11 εκπαιδευτικούς. Από τα 100 παιδιά-γονείς που συμπλήρωσαν τη φόρμα τα 56 πηγαίνουν στη τάξη των νηπίων και τα 44 στη τάξη των προνηπίων. Το ποσοστό είναι περίπου ίδιο αφού 56 παιδιά πηγαίνουν νήπια και 44 προνήπια. Αποδεικνύει την επιθυμία των γονέων και των παιδιών για την εφαρμογή της Σύγχρονης διδασκαλίας είτε ανήκουν στην τάξη των νηπίων είτε στην τάξη των προνηπίων.

Σχήμα 1. Κατανομή νηπίων-προνηπίων

Στο σύνολό τους οι γονείς έδειξαν ενδιαφέρον για την επαφή τους με το νηπιαγωγείο όλο το διάστημα του Covid-19 και μεγάλη συμμετοχή. Τους ευχαρίστησε η εφαρμογή της καινοτομίας στο Νηπιαγωγείο και αισθάνθηκαν ικανοποίηση από τον τρόπο λειτουργίας και καθολικής εφαρμογής σε όλα τα τμήματα (6 Πρωινά και 2 Ολοήμερα). Το ποσοστό του 95% θετικές απαντήσεις υποδηλώνει τα παραπάνω. Μόνο 5 από τους 100 γονείς που συμπλήρωσαν τη φόρμα έδειξαν ότι δεν επιθυμούν τη Σύγχρονη μορφή διδασκαλίας και αυτό διότι τη θεώρησαν ακατάλληλη γι' αυτή την ηλικία και ταυτόχρονα φοβήθηκαν τη διαρροή των προσωπικών δεδομένων. Το ποσοστό είναι πολύ μικρό και δεν θεωρείται αντιπροσωπευτικό.

Από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις-Αντιλήψεις-Σενάρια-Προοπτικές-Προτάσεις

Σχήμα 2. Απόψεις γονέων σχετικά με την εφαρμογή webex

Συμπεράσματα

Τα παιδιά κατά την επαφή τους με τις εκπαιδευτικούς μέσω της πλατφόρμας ένιωθαν μεγάλη χαρά και ικανοποίηση. Η επαφή που είχαν με τους συμμαθητές τους αλλά και την εκπαιδευτικό ήταν προσωπική κάτι που δεν συνέβαινε από την επαφή μέσω ιστοσελίδας αλλά και των email. Η λειτουργία της σχολικής μονάδας συνεχιζόταν με ομαλό τρόπο αφού δινόταν η δυνατότητα τόσο στη Δ/ντρια αλλά και στις εκπαιδευτικούς να πραγματοποιούν Συλλόγους Διδασκόντων και να υπάρχει ανατροφοδότηση των εκπαιδευτικών εξελίξεων. Επίσης μέσω της εικονικής της τάξης η Δ/ντρια του σχολείου ερχόταν σε επαφή με τους γονείς για την επίλυση και την επεξήγηση διαφόρων αποριών τους.

Οι αρχικές επιφυλάξεις των εκπαιδευτικών όχι μόνο για τον τρόπο αλλά και το χρόνο που θα απασχολούνταν τα παιδιά στην εικονική τάξη εκμηδενίστηκαν. Τα ίδια τα παιδιά με την ενεργή συμμετοχή τους έδιναν το ρυθμό και οι εκπαιδευτικοί τηρούσαν τις ισορροπίες. Η ενεργή συμμετοχή των παιδιών που πραγματοποιήθηκε ανέδειξε τα παρακάτω συμπεράσματα

- Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές διευρύνουν ουσιαστικά τις ευκαιρίες των παιδιών για μάθηση
- Υποστηρίζουν την συνολική γνωστική αλλά και κοινωνική τους ανάπτυξη (Clemens, 1994).
- Ο τρόπος αξιοποίησης στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συνδέεται με τα αποτελέσματα σχετικά με την καταλληλότητά τους (Dodg & Colker, 1998).
- Όταν χρησιμοποιούνται με αναπτυξιακά κατάλληλους τρόπους διευκολύνουν τα παιδιά να βιώσουν θετικές εμπειρίες μάθησης (Clemens, 1987)

Γεγονός αποτελεί ότι η εξέλιξη των νέων τεχνολογιών βαδίζει με γρηγορότερους ρυθμούς από τις θεωρίες τόσο της μάθησης όσο και της διδασκαλίας με συνέπεια όχι μόνο να φέρνουν τα εκπαιδευτικά συστήματα προ τετελεσμένων καταστάσεων, αλλά και να επιβάλλουν τη συγκρότηση νέων θεωριών που θα έχουν τη δυνατότητα να περιγράψουν και να ερμηνεύσουν καλύτερα και αποτελεσματικότερα τις δυνατότητες και τους περιορισμούς των νέων περιβαλλόντων μάθησης που διαμορφώνονται καθώς αξιοποιούνται οι νέες τεχνολογίες (Οδηγός Νηπιαγωγού, 2016).

Είναι προφανές ότι κατά τον ερχομό τους στο νηπιαγωγείο τα παιδιά δεν έχουν όλα τις ίδιες εμπειρίες και την ίδια εξοικείωση αναφορικά με τα σύγχρονα επιτεύγματα της τεχνολογίας, όπως ακριβώς συμβαίνει και στα υπόλοιπα γνωστικά αντικείμενα της γλώσσας, της γραφής... Τα παιδιά που προέρχονται από περισσότερο προνομιούχα περιβάλλοντα καταφέρνουν να έχουν καλύτερες γνώσεις αλλά και επαφή σε αντίθεση με όσα προέρχονται από λιγότερο προνομιούχα περιβάλλοντα, με λιγότερες ή και πολύ περιορισμένες εμπειρίες. Κύριο μέλημα ενός εκπαιδευτικού είναι να διερευνήσει αρχικά τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους και στη συνέχεια να κάνει μια καλή συγκρότηση και οργάνωση της διδασκαλίας.

Οι σύγχρονες κοινωνίες απαιτούν τον τεχνολογικό γραμματισμό των πολιτών. Με τη μύηση των μικρών παιδιών στο κόσμο της τεχνολογίας, σε συνδυασμό με την εκμάθηση της ορθής χρήσης, το νηπιαγωγείο συμβάλλει στη διερεύνηση των εκπαιδευτικών ευκαιριών τους. Ακριβώς για όσα προαναφέρθηκαν σχετικά με τις ψηφιακές δεξιότητες, θα πρέπει την έλλειψη της δυνατότητας επαφής των παιδιών με τον υπολογιστή να την καλύψει η σχολική μονάδα η οποία θα δώσει και το κίνητρο με την ανάλογη μορφή διδασκαλίας (Ντολιοπούλου, 2003).

Οι εκπαιδευτικοί με τις γνώσεις τους και την επιστημονική τους κατάρτιση θα εναρμονίσουν τη διδασκαλία στις ανάγκες της εποχής. Με δράσεις που να εμπλέκουν τους μαθητές στην εκπαιδευτική εξ αποστάσεως διδασκαλία κρατούν ζωντανή την επαφή με την τάξη και το ενδιαφέρον για νέα προσέγγιση της γνώσης.

Κύριο μέλημα του κράτους αλλά και των εκπαιδευτικών θα πρέπει να είναι η επιμόρφωση στις νέες τεχνολογίες, όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού εκπαιδευτικών. Έτσι θα εκλείψει ο τεχνολογικός αναλφαριθμητισμός και θα ενισχύεται ταυτόχρονα η προοπτική της κατάλληλης αξιοποίησης των Σύγχρονων και Ασύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας σε κάθε περίπτωση που κρίνεται απαραίτητο προς όφελος της μαθητικής κοινότητας

Αναφορές

- Clemens, D.H., (1987) *Computers and Young Children*. Washington: NAEYC
- Clemens, D.H., Nastasi, B.K., Swaminathan, (1993). *Youhg children and computers: Crossroads and directions from research*. Washington DCNAEYC.
- Clemens, D.H., (1994). *The uniqueness of the computer as a learning tool: Insights from research and practice*. Washington. NAEYC.
- Flipped Learning Network, (2016). *What Is Flipped Learning?* Retrieved from [file:///C:/Users/%CE%98%CE%B5%CF%8C%CE%B4%CF%89%CF%81%CE%BF%CF%82/Downloads/What%20is%20Flipped%20Learning%20\(Ac\).pdf](file:///C:/Users/%CE%98%CE%B5%CF%8C%CE%B4%CF%89%CF%81%CE%BF%CF%82/Downloads/What%20is%20Flipped%20Learning%20(Ac).pdf)
- Γεωργανά, Σ. (2018). *Αποτιμώντας την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία: μια μελέτη περίπτωσης του μοντέλου TIM (Technology Integration Matrix) στην Α' θμια εκπαίδευση*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία στο ΠΜΣ «Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων». Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, ΑΕΙ Πειραιά Τ.Τ. Ανακτήθηκε από <http://oceanis.lib.puas.gr/xmlui/handle/123456789/4246?show=full>
- Δαφέρμου, Χ., Κουλουρη, Π., Μπασαγιάννη, Ε., (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.
- Judge, S. L. (2001). Computer applications in programs for young children with disabilities: Current status and future directions. *Journal of Special Education Technology*, 16(1), pp. 29-40
- Κουτσούκη, Δ., Αντωνάτου, Χ., Ασωνίτου, Α., Βλάχου, Σ., Δούκα, Α., Καλύβας, Β., Καρζή, Θ., Κολιζέρα, Κ., Κουτσούκη, Δ., Μερκούρης, Α., Παπαδοπούλου, Μ., Σκορδίλης, Ε., Σπάρταλη, Ι., Χαρίτου, Σ., Χρυσάγης, Ν. & Χρυσόχόου, Α., (2003). *ΔΕΠΠΣ: Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*, Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ.
- Μαστρογιάννης, Α. (2011). *Εκπαιδευτική Τεχνολογία, Εκπαιδευτικό Λογισμικό και Θεωρίες Μάθησης*. Αργινίο: Αυτοέκδοση
- Ντολιοπούλου, Ε. (2005). *Η Βιομηχανική Προσέγγιση της Μάθησης ως Εκπαιδευτική Διαδικασία*. Αθήνα: Gutenberg.
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2011). *Νέο Σχολείο-Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου*, <http://ebooks.edu.gr/info/newps/%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%20%CE%A0%CF%81%CF%8E%CF%84%CE%B7%20%CE%A3%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%97%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AF%CE%B1/2%CE%BF%20%CE%9C%CE%AD%CF%81%CE%BF%CF%82.pdf> (20/7/2017). Μέρος *Μαθησιακές Περιοχές*. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (n.d.). *Οδηγός νηπιαγωγού. Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί. Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- UNESCO, (1997). *Educating for a sustainable future: A Transdisciplinary Vision for Concerted Action. Report of the International Conference: Education and Public awareness for Sustainability, Thessaloniki, Greece*.
- UNESCO (2006). *ICTs in education for people with special needs*. Moscow: Institute for Information Technologies in Education
- UNESCO (2011). *ICTs in education for people with disabilities. Review of innovative practice*. Moscow: Institute for Information Technologies in Education
- Williams, P., Jamali R. H. & Nicholas, D. (2006). Using ICT with people with special education needs: what the literature tells us. *Aslib Proceedings: New Information Perspectives*, Vol. 58, No. 4, pp. 330-345.

Από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις-Αντιλήψεις-Σενάρια-Προοπτικές-Προτάσεις